

Partimotion

Motion till riksdagen 2015/16:368

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Familjeåterförening

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista-länkenbestämmelsen i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Världen står nu inför den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget. Miljontals människor är på flykt undan krig och terror. Hundratusentals människor försöker ta sig över Medelhavet in i EU. En livsfarlig resa som bara i år har krävt fler än 2 000 människoliv. De som klarar sig hamnar i EU:s gränsländer som Italien, Grekland och Ungern där flyktingmottagningen har havererat. Vidriga och oacceptabla scener har utspelat sig vid och runt EU:s yttre gränser. Att människor dör på sin flykt in i EU beror på att det inte finns några lagliga vägar. Det finns inga lagliga sätt att ta sig till EU om man är i behov av att söka skydd. EU har gemensamt visumtvång för medborgare från i princip alla länder i världen i vilka det pågår konflikter och grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Den enda fungerande legala vägen för flyktingar som finns nu är det som kallas vidarebosättning/kvotflyktingar. Vänsterpartiet är för att Sverige ökar sin flyktingkvot som i dag ligger på 1 900 personer. Men det samlade antalet kvotflyktingar som EU accepterar är lågt och även med en höjning ligger de siffrorna långt ifrån det som behövs för att hantera den flyktingkatastrof som nu råder. Vänsterpartiet har länge drivit på för att möjliggöra lagliga och säkra vägar in i EU. Vänsterpartiet vill ta bort det s.k. transportörsansvaret, häva Dublinförordningen, ta bort

viseringskrav för människor som kommer från länder som befinner sig i krig och konflikt och möjliggöra för utfärdande av humanitära visum m.m. Vi har krävt åtskilliga gånger att EU ska prioritera livräddande insatser framför ökad gränsbevakning. EU kom nyligen överens om en fördelning av 160 000 flyktingar till medlemsländerna från Italien, Grekland och Ungern, men fortsatta steg för ett solidariskt mottagande i alla medlemsländer och fler lagliga vägar in i EU dröjer.

Läget är dock akut och något måste göras omedelbart. Ett snabbt sätt att vidga en redan befintlig, laglig, väg in i EU och Sverige, är att ändra i lagstiftningen som rör anhöriginvandring/familjeåterförening. Det kan Sveriges riksdag ensamt besluta om utan EU:s inblandning. Kan fler familjer på flykt återförenas, slipper fler människor den livsfarliga flykten över Medelhavet. Att få bo ihop med sin familj är en mänsklig rättighet som har starkt skydd i internationella konventioner. Tyvärr är det inte lika enkelt i praktiken. Dagens regler för anhöriginvandring är för snäva.

3 Borttagande av 18-årsregeln

18-årsregeln innebär att uppehållstillstånd p.g.a. familjeanknytning mellan föräldrar och barn endast beviljas om barnet är under 18 år. Vänsterpartiet anser att denna syn är onödigt snäv. Om en person i familjen¹ har skyddsbehov är det sannolikt att samma sak gäller även för övriga familjen. För de flesta av oss är relationen mellan föräldrar och barn livslång och det är orimligt att kräva att den ska avslutas just för att barnet hunnit fylla 18 år. I en situation där det som nu finns mycket få lagliga vägar att nå skydd i EU ger en vidgning av denna bestämmelse dessutom möjlighet att ge flera människor skydd utan att de ska behöva riskera livet.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Sista länken

Tidigare fanns en s.k. sista-länken-bestämmelse i utlänningslagen som innebar att om en enda familjemedlem var kvar i hemlandet kunde denna beviljas uppehållstillstånd för att komma till Sverige och leva med övrig familj här. När bestämmelsen togs bort stängdes dörren för många av dessa människor. Det finns åtskilliga exempel på kvarvarande, åldriga föräldrar som har separerats från sina vuxna barn p.g.a. att den typen av familjeåterförening har omöjliggjorts. Vänsterpartiet anser att sista-länken-bestämmelsen måste återinföras.

¹ Begreppet familj avser i gällande lagstiftning en kärnfamilj bestående av föräldrar och barn (biologiska eller adopterade).

Regeringen bör uppdras att återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista-länken-bestämmelsen i utlänningslagen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Familjeåterförening via juridiskt ombud

I Sverige finns det i dag inte möjlighet för barn att starta en juridisk process som syftar till att återförenas med sin familj – barnet saknar i enlighet med svensk lagstiftning processbehörighet. Detta trots att människor som har kommit ifrån sina anhöriga i spåren av krig och konflikter har rätt att återförenas enligt internationell rätt. Det måste ses som en allvarlig brist i svensk lagstiftning. Att barn i Sverige inte har någon rätt att sätta igång en process för familjeåterförening, innebär att barnet måste ha föräldrar eller annan ”särskilt utsedd” person, som kan bekräfta barnets ansökan för att den ska kunna prövas. Frågan som då måste ställas är: vad gör vi i fall där en ställföreträdare inte (längre) finns? Eller om det inte går att bevisa att någon är ställföreträdare?

Identitetshandlingar från exempelvis Afghanistan och Somalia anses ha lågt bevisvärde och gör det i stort sett omöjligt att kunna bevisa att man är barnets ställföreträdare.

I dag är svaret att om ställföreträdare saknas – eller om det inte går att bevisa vem som är ställföreträdare – kommer barnets ansökan inte att prövas. Det är många barn som drabbas. Ett sätt att komma till rätta med missförhållandena i svensk lagstiftning vore att göra det möjligt för barn att ansöka om familjeåterförening via juridiskt ombud.

En översyn av gällande lagstiftning bör göras i syfte att komma till rätta med barns bristande processbehörighet i anknytningsärenden och möjliggöra för barn att via juridiskt ombud driva process för familjeåterförening. Yrkandet ställs i motionen V281, Barnperspektiv i asylprocessen.

Jonas Sjöstedt (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Christina Höj Larsen (V)